

ဘဉ်မနုၤအပိ တဘဉ်ဒုးအိဖိသဉ်တၢ်ဆၢထံန့ၣ်လဲၣ်.

ဖိသဉ်သုၣ်တဖၣ်န့ၣ် အါစုအါဘျီ သးလီၤအိဝဲ တၢ်ဆၢထံသုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆၢထံတဖၣ်ဒ် သုၣ်သုၣ်အထံ, တၢ်ချဲထံ မုတမ့ၢ် တၢ်ဆၢထံသုၣ်တဖၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအလိၣ်ဝဲဒီး မ့ၢ်အိဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ် ဘဉ်ဒ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ် ချ့သ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢထံစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤသ့ၣ် တဖၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဆၢထံစံးတၢ်န့ၣ် သုၣ်သုၣ်အထံ, တၢ်ဆၢထံတဖၣ်, တၢ်ထံတၢ်နီၤလၢအဒုးထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ, တၢ်ဆၢ ထံတဖၣ်, ပီၤလဲၣ်ထံလၢတၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်အစီၣ်တဖၣ်, တၢ်ထံတၢ်နီၤလၢတၢ်အိၣ်အိၣ်လၢ တၢ်ဂဲၤလိၣ်ခိၣ်ဂဲၤလိၣ် ဂွံအဂီၢ်လၢတၢ်ပုၤလၢကျဲးပုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ မၤအိၣ်လၢဟံၣ် မ့ၢ်ဂ့ၤ သုၣ်တဖၣ်လီၤ. သုၣ်သုၣ်အထံသုၣ် တဖၣ်န့ၣ် ပုၤယုၣ်ဒီး တၢ်ဆၢလၢ ညီၣ်န့ၣ်တၢ်ထံၣ် န့ၢ်အိၣ်လၢ သုၣ်သုၣ်သံသိသုၣ်တဖၣ်အကျါ, ဘဉ်ဆၣ် အထံပံၤထီၣ်ဝဲဒ်ဒိၣ်ဒိၣ်မး, ဖဲလၢ အဒုးကဲထီၣ် သုၣ်သုၣ်အထံအါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိတၢ်န့ၣ်ထံ, တၢ်န့ၣ်ထံကမူၣ်ဒီး ဂီၤဖဲးန့ၣ်ထံလၢအစီၣ်တဖၣ်န့ၣ် ပုၤယုၣ်ဒီးအံၤသုၣ် ဆၢလၢ တၢ်ကိးအိၣ်လၢ လးတိးစံး, တၢ်အဝဲအံၤသုၣ် တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တပံၤအိၣ်လၢ တၢ်ဆၢထံဘဉ်. တၢ်န့ၣ်ထံန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အဂါဒိၣ်လၢဖိသဉ်တဖၣ်အဂီၢ် ဒီး အဝဲန့ၣ်ပုၤယုၣ်ဒီး ကဲၣ်လဲၣ်စံၣ်ယုၣ်မိ လၢတၢ်လိၣ်ဘဉ်အိၣ်လၢ လၢဖိသဉ်အပဲးအကွဲကဆူၣ် ချ့အဂီၢ်ဒီး တၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါလၢ တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသိထီၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အါတလၢစံးတၢ်န့ၣ် ဆံးအါလဲၣ်.

ဖိသဉ်သုၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တလိၣ်ဘဉ်လၢ တၢ်ကဘဉ်ဒုးအိ သုၣ်သုၣ်ထံ မုတမ့ၢ် တၢ်ဆၢထံအဂ့ၤအဂါလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ် ချ့အဂီၢ်ဒီး တၢ်အိၣ်လၢအန့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါန့ၣ်ဘဉ်. န့ၢ်မ့ၢ်ထၢန့ၣ် တၢ်ထံဆၢသုၣ်တဖၣ်လၢ န့ၣ်တၢ်အိၣ် န့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကျါတမံၤန့ၣ်. ပံၤပနီၣ်ယုၣ်အိၣ်လၢ ကအိၣ်ဝဲတနံၤတခွးတက့ၢ်. လၢတၢ်ဒုးအိ တၢ်ဆၢထံသုၣ်တဖၣ်အပိ ထးစုၤလီၤကွံၣ် တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါအကံၢ်အစီၣ်တဖၣ် လၢ န့ၣ်တၢ်အိၣ်တၢ် အိၣ်အကျါဒီး သိၣ်လိနဲၣ်ယုၤ အိၣ်စုၤကိးလၢ “တၢ်အလုၢ်အလုၢ်” လၢအအိတၢ်ဆၢထံတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဘဉ်မနုၤအပိ ဘဉ်ပံၤပနီၣ်တၢ် (စီ) ထံလဲၣ်.

ဒ်တၢ်သုၣ်ထံတဖၣ် တၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်လၢ တၢ်သုၣ် အသံသိဒီး တၢ်ဒီးတၢ်လၢအသံသိအပိ, န့ၣ်အိၣ်သ့ ညီၣ်ကဒၣ်လၢ အဝဲန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဆၢဘဉ်, တၢ်အိၣ် န့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ, ပုၤဒီးဘဉ်တၢ်မံၣ်တဖၣ်လီၤ. အဒိ - ဖိသဉ် သုၣ်တဖၣ်န့ၣ် လိၣ်ဘဉ် စူၣ်ဝဲၣ်သုၣ်ထံတခီၣ်လၢ ဘဲတၢ်မံၣ်-စံၣ် လၢတနံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆၣ် စူၣ်ဝဲၣ်ထံတခွးန့ၣ် ပံၤယုၣ် စူၣ်ဝဲၣ်သုၣ် ၃ ဖျၢၣ် မုတမ့ၢ် ၄ ဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါန့ၣ်ဖိလၢ ကအိၣ် တၢ်သုၣ်ဒီး တၢ်ဒီးတၢ်လၢတဖၣ်လၢ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆၢထံအလီၢ်န့ၣ် တက့ၢ်. အဝဲန့ၣ်-

- မၤစၢၤဝဲ တၢ်အယုၤ (fibre) ဆူ တၢ်အိၣ် န့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါဒီး ဒီသဒၢစၢၤ တၢ်ဟၢမၤကျၢၤ အဂီၢ်
- ဒုးသုၣ်ကျၢၤသးကျၢၤအဝဲသုၣ်ဒီး မၤစၢၤဒီသဒၢစုၤကိးလၢတၢ်တအိၣ် လုၢ်ကံလုၢ်ကပံၤတၢ်
- မၤစၢၤအဝဲသုၣ်လၢ ကမၤသ့ထီၣ်အသးလၢ တၢ်အိၣ်တၢ်အဖဲးဒီးတၢ်ဂံၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်
- သိၣ်လိနဲၣ်လိအိၣ်တၢ်လၢ အလီၤခေၣ်လိၣ်သးတဖၣ်, တၢ်အလုၢ်ဒီး အစီၣ်တဖၣ်
- လၢကအိၣ်ကိၣ်အဂီၢ် ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်ယုၤထၢလၢ ကအိၣ်ကိၣ်ဖိနီၣ်ဖိလၢအညီ, ပုၤဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့ဒီး န့ၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါန့ၣ်တက့ၢ်.

ယကြးဒုးအိယဖိတဖၣ်လၢ တၢ်မနုၤန့ၣ်လဲၣ်.

ဖိသဉ်ဆံးအဂီၢ်န့ၣ် မိၢ်န့ၣ်ထံမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၤကတၢ်လီၤ- အဂ့ၤကတၢ်န့ၣ် ဖိသဉ် သးန့ၣ် ၆ လါဆူ အဖိလၢတဖၣ်န့ၣ် ကဘဉ်ဒုးအိထံ မိၢ်န့ၣ်ထံတမံၤလီၤ. ဖိသဉ် လၢ သးန့ၣ် ၁၂ လါဆူအဖိလၢန့ၣ်, မိၢ်န့ၣ်ထံ မုတမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်ထံကမူၣ်လၢ ဖိသဉ်အဂီၢ်န့ၣ် ကြးမ့ၢ်အဝဲသုၣ် အတၢ်အိၣ်မိၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. ဖိသဉ် သးန့ၣ် ၁၂ လါဆူအဖိခိၣ်န့ၣ်, ဖဲန့ၣ်ထံလီၤအဝဲသုၣ် အမိၢ်န့ၣ်ထံ မုတမ့ၢ် ဖိသဉ်တၢ်န့ၣ်ထံကမူၣ်န့ၣ် န့ၣ်ဒုးအိ ဂီၤဖဲးန့ၣ်ထံသ့ဝဲလီၤ.

တၢ်န့ၣ်ထံမ့ၢ်အဂါဒိၣ်လၢ ကဲၣ်လဲၣ်စံၣ်ယုၣ်မိအဂီၢ်လီၤ, ဘဉ်ဆၣ် မ့ၢ်အါတလၢကွံၣ်အခးန့ၣ် အဝဲသုၣ် တသးလီၤအိၣ်တၢ်လၢဘဉ်. တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်န့ၣ်လၢ နကဒုးအိ တနံၤ ၃ ခွးလီၤ.

ဖိသဉ်ဆံးဒီး ဖိသဉ်လၢဒိၣ်ထီၣ်တဖဲးအဂီၢ်န့ၣ်, ထံန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အဂ့ၤကတၢ်အပိ ဆီၣ်ထွဲလၢ ကဒုးအိထံ သုသ့တနံၤလီၤ.

တၢ်ဆၢထံလၢ အတမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဆၢဘဉ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်တဟ့ၣ် ကူၣ်လၢ နကဒုးအိအိၣ်ဘဉ် မ့ၢ်လၢအဝဲသုၣ် သိၣ်လိန့ၣ်ဖိလၢ ကဒုးအိထီၣ်တၢ်အလုၢ် အလုၢ်လၢကအိတၢ်ထံဆၢတဖၣ်န့ၣ်ဘဉ်.

တၢ်န့ၣ်ထံဒ်လဲၣ်တကလုၢ်လၢ ယကဘဉ်ဒုးအိယဖိန့ၣ်လဲၣ်.

ဖိသဉ်လၢ သးန့ၣ် ၂ န့ၣ်ဆူအဖိလၢအဂီၢ်, တၢ်ဟ့ၣ် ကူၣ်ထံလၢ ကဒုးအိအိၣ် တၢ်န့ၣ်ထံလၢအိၣ်ဒီး အသိပုၤပုၤ တမံၤလီၤ.

ဖိသဉ်လၢ အသးန့ၣ်အိၣ် ၂ န့ၣ် တုၤ ၅ န့ၣ်အဂီၢ်, တၢ်မၤစုၤလီၤန့ၣ်အိၣ် တၢ်န့ၣ်ထံအသိဒီး တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ် အိၣ် တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢ တၢ်မၤအိၣ်လၢတၢ်န့ၣ်ထံတဖၣ် သုလီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ, တၢ်န့ၣ်ထံလၢအထုးစုၤလီၤယဉ် တၢ်အသိအါတလၢတဖၣ် ဒီး တၢ်န့ၣ်ထံတဖၣ် တကြးဝဲဒ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဘဉ်.

ဖဲလၢဖိသဉ်တဖၣ် ၅ န့ၣ်ဆူအဖိခိၣ်အါန့ၣ်, န့ၣ်ဒုးအိအိၣ် တၢ်န့ၣ်ထံလၢ တၢ်ထုးစုၤလီၤယဉ် အဝဲသိအါတလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ ထုးစုၤလီၤယဉ်တၢ်အသိမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢ တၢ်မၤအိၣ်လၢ တၢ်န့ၣ်ထံတဖၣ် သုလီၤ.

တၢ်တဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ တၢ်ကဒုးအိအိၣ် မ့ၢ်လၢအံၤသုၣ်ဆၢ အါန့ၣ်ဒီး တၢ်န့ၣ်ထံလၢ အယိယိတဖၣ်အပိလီၤ.

